

УДК 378.014.3:[37:001.895](045)

DOI: 10.31499/2307-4906.2.2023.282466

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інна Коломієць, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0001-5355-9332

E-mail: innaosvita5@ukr.net

У статті розкрито сутність інноваційних педагогічних технологій як засобу модернізації сучасного освітнього середовища, визначено закономірні передумови їх ефективного впровадження та ініціативного утвердження у практику підготовки здобувачів вищої освіти. З'ясовано основоположні теоретико-методичні засади формування удосконаленої системи використання прогресивних технологій, спрямованих на вироблення комунікативних, творчих і професійних компетенцій майбутнього конкурентоздатного фахівця інноваційного типу.

Ключові слова: інновації; інноваційні педагогічні технології; інтерактивні технології навчання; лінгвістична підготовка; модернізація освіти; освітнє середовище; освітні технології; технології навчання.

INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES AS A MEANS OF MODERNIZATION OF HIGHER EDUCATION

Inna Kolomiets, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of the Ukrainian Language and Methods of Its Teaching, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0000-0001-5355-9332

E-mail: innaosvita5@ukr.net

The article is devoted to the consideration of current issues of educational innovation in the context of modern paradigm's formation in higher education.

As a result of the conducted research, the essence of innovative pedagogical technologies as a means of modernizing the current educational environment is established. Based on the analysis of the regulatory documents of the education development strategy, the author substantiates the natural prerequisites for updating the educational policy in the context of European integration and global challenges of today as well as effective implementation and proactive approval of progressive achievements of education and science in the practice of domestic universities. In terms of the raised problem, the content of technological processes as a pedagogical category is revealed. In addition, the pedagogical meaning of innovations and the process of innovations in technologies as well as methods of modern education are clarified. Moreover, the meaningful content of key concepts in the field of technological education is examined.

The article highlights the fundamental theoretical and methodical foundations of the formation of an improved system of promising technologies, aimed at the development of communicative, creative and professional competencies of students. The practical levers of the productive use of modern pedagogical technologies in the training of future competitive specialists of the innovative type are outlined. The specifics of the targeted application of methodological innovations in the interactive environment of

higher education institutions based on the principle of their integration with traditional forms and methods of organizing educational and cognitive activities are revealed.

In the research, the descriptive method, the method of critical analysis of scientific and methodical sources, generalization and systematization of practical experience as well as the method of systematic analysis are used.

Keywords: *educational environment; educational technologies; innovation; innovative pedagogical technologies; interactive learning technologies; learning technologies; linguistic training; modernization of education.*

У світлі глобальних змін в Україні початку XXI століття, оновлення моделі її освітньої політики пріоритетним орієнтиром на шляху модернізації системи вищої освіти слугує євроінтеграційний вектор розвитку освітньо-наукової діяльності та ініціативне накопичення передового світового досвіду вищої школи та професійно-педагогічної підготовки зокрема. Ефективне опанування новітніми підходами до організації освітнього процесу, адаптаційна тенденція запровадження та утвердження прогресивних набутків освіти і науки в практику вітчизняних вишів, результативний вимір застосування нових активних та інтерактивних технологій навчання і викладання заслуговує на всебічне висвітлення й упорядковане представлення в світлі науково-теоретичних узагальнень та методичних напрацювань із метою прогностичного досягнення успішних цілей в царині професійного «вишколу» конкурентоздатних фахівців інноваційного типу, здійснюваному за високим європейським стандартом на принципах кредитно-трансферної системи організації навчання.

Особливу увагу на осмисленні вагомості якісної освіти як запоруки поступу та індикатора рівня розвитку різних сфер життя країни фокусує у своїх міркуваннях учена-педагог Ю. В. Бистрова, в яких віддзеркалює загально визнане усвідомлення громадською спільнотою посталої необхідності істотних перетворень і суттєвих змін у вітчизняній галузі освіти. Дослідниця неспростовно констатує: «Саме суспільне консенсусне розуміння того, що освіта – це один із головних факторів цивілізаційного, економічного розвитку держави, дає сьогодні поштовх до стратегічного вирішення завдань і забезпечення системного реформування національної вищої школи, адекватної модернізації та інтеграції її до європейського економічного, культурного та інформаційного простору» [1, с. 27].

У трансформаційній площині викликів сучасної доби цілком очевидно формується перехресна думка, котра уповажує на висновок про закономірності докорінних змін відносно національної системи освіти, реформування якої «передбачає новий підхід до професійної підготовки майбутніх кадрів, спрямований на подолання кризи в освіті, яка виявляється, передусім, у невідповідності знань студентів запитам особистості, суспільним потребам і світовим стандартам, у знеціненні соціального престижу освіченості та інтелектуальної діяльності» [13, с. 390]. Абсолютно поділяємо переконливе твердження освітян-науковців, що суспільно-економічні й соціокультурні зрушення в державі, соціальний запит ринку праці зі свого боку настійно «вимагають відповідного оновлення освітньої політики, прагнення педагогів до засвоєння та застосування педагогічних новинок» [2, с. 71].

Тому різноступеневі та різнопрофільні освітні заклади й навчальні установи спрямовують свої зусилля на формування нової генерації ерудованих, фундаментально підготовлених фахівців, які спроможні вибудувати власну траєкторію руху на шляху

професійного становлення, системного зростання та самовдосконалення. Практична модель підготовки студента сучасного вишу переформатована на всебічний особистісно зорієнтований розвиток індивіда з гуманітарним запасом знань та гуманістичними мотиваціями; культурологічно обізнаного, комунікативно спроможного діяти за різних життєвих обставин; здатного самостійно й критично мислити, розвивати пізнавальну активність, готового творчо й нестандартно підходити до вирішення поставлених задач; із цілком розвиненою формацією загальнолюдських духовних цінностей та національно-культурного тла.

Законодавчу базу сучасних освітніх новацій, вироблення інноваційної парадигми університетської освіти становлять державні нормативно-правові документи Міністерства освіти і науки України: Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Державна національна програма «Освіта. Україна XXI століття» та Національна доктрина розвитку освіти в Україні, Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2023 роки, Концепція розвитку національної інноваційної системи України, Положення «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності», Болонська декларація, гуманістична концепція освіти, концепція неперервної освіти, державні освітні стандарти тощо. Вони декларують загальну стратегію й основні напрями розвитку освіти, відображають істотні перетворення в галузі вищої освіти, особливості провадження науково-технічної діяльності в реаліях сьогодення.

Філософсько-методологічні засади освіти й науки, сутність інновацій у вищій школі та процесу нововведень у технології і методи сучасного навчання розкривають науково-теоретичні та прикладні дослідження цілої плеяди вітчизняних учених. Основоположними у визначенні інноваційних шляхів становлення та розбудови освітнього середовища в українській державі постають напрацювання провідних діячів у галузі освіти й науки: А. М. Алексюка, В. П. Андрущенко, Ю. В. Васькова, Л. І. Даниленко, І. М. Дичківської, І. І. Доброскок, І. А. Зязюна, В. В. Ільїна, Г. П. Клімової, В. П. Коцура, В. Г. Кременя, З. Н. Курлянд, С. О. Нікітчиної, С. В. Пролєєва, П. Ю. Сауха та інших.

Слід відзначити, що на сьогодні досить помітний науковий інтерес становлять питання системного висвітлення теорії й практики інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу у різнорівневих закладах освіти. Сказане демонструють авторитетні монографічні джерела, авторські підручники, посібники, серії наукових періодичних видань з педагогічної інноватики. Ідеї освітнього прогресивізму та технологізації навчання відображають праці найбільш відомих дослідників зарубіжжя, як от: Б. Блума, Д. Брунера, Г. Гейса, О. Декролі, Дж. Дьюї, Дж. Келора, В. Кілпатрика, М. Кларка, В. Коскарелли, Е. Паркхерст, Т. Сакамото, Д. Фінна, Д. Хамблина, Дж. Хокриджа, Р. Штайнера та інших.

Проблему класифікації педагогічних інновацій, становлення освітніх технологій в еволюційному вияві, опис смислового наповнення, розуміння новаційних форм, методів і способів використання педагогічних технологій, нагромадження сучасного досвіду їх застосування в освітній діяльності вітчизняних закладів вищої освіти (ЗВО) широко студіюють такі вчені, як М. В. Артюшина, Ю. В. Бистрова, С. С. Вітвицька, Н. М. Заячківська, А. С. Нісімчук, О. І. Огієнко, О. С. Падалка, О. М. Пехота,

О. І. Пометун, Л. М. Прокопів, Г. П. П'ятакова, Г. М. Романова, Г. С. Сазоненко, О. С. Сисоєва, О. А. Слатвінська, В. Ю. Стрельников, С. І. Стрілець, В. М. Шевченко, О. Т. Шпак та інші.

Суміжну площину у з'ясуванні сутності технологічних процесів як педагогічної категорії у сфері вищої освіти охоплюють питання здійснення лінгвістичної підготовки майбутніх фахівців різних спеціальностей, досягнення її максимальної ефективності на основі технологізації освіти, себто «управління процесом навчання», що «дозволяє рухатися до прогнозованого завершального результату за умов суворої обґрунтованості кожного елемента та етапу навчання» [11, с. 8]. Так, педагогічні інновації вивчення лінгвістичних дисциплін іноземного циклу відтворюють науково-методичні напрацювання П. Г. Асоянц, Г. Е. Борецької, Т. М. Каменєвої, Т. І. Коваль, Н. В. Майер, С. Ю. Ніколаєвої, О. М. Устименко, В. В. Черниш тощо. Методи і прийоми використання інноваційних технологій під час навчання української мови у процесі формування професійної компетенції здобувачів вищої освіти різнобічно розкривають і широко практикують у своїх розвідках В. І. Бадер, З. П. Бакум, О. М. Горошкіна, М. М. Греб, І. П. Дроздова, О. О. Захарчук-Дуке, Л. М. Златів, О. В. Караман, С. О. Караман, К. Я. Климова, О. А. Копусь, І. О. Кухарчук, О. О. Любашенко, А. В. Нікітіна, М. П. Оліяр, Г. В. Онкович, Н. М. Остапенко, Л. О. Попова, А. С. Попович, Н. Й. П'яст, В. М. Руденко, О. М. Семенов, Т. В. Симоненко, Л. Г. Сугейко, Л. М. Топчій, С. В. Шийка й інші.

Отже, ретельний огляд останніх здобутків вітчизняних педагогів і дидактів у царині розбудови інноваційного освітнього середовища засвідчує високий інтерес до проблеми пошуку сучасних технологій та їх ініціативного освоєння й впровадження в організацію навчального процесу вишів на засадах європейської кредитно-трансферної системи. Зосібна, численні публікації торкаються нагальних питань системного вдосконалення та постійного оновлення форм, методів навчання й викладання лінгвістичних дисциплін, розробки й утвердження прогресивних підходів у сфері мовної освіти.

Незважаючи на активізацію досліджень у цій галузі, порушені питання залишаються дискусійними та відкритими для подальшого науково-практичного обґрунтування, що й обумовило *актуальність* обраної тематики. Її значимість очевидна, оскільки сьогодення вимагає від освітян самоусвідомлення нової діяльності, відчуття потреби змінюватися, продуктивного вияву новітніх знань, внутрішньої налаштованості на творчий пошук, потенційне залучення цікавих методів модернізації змісту освіти, доцільних форм і прийомів навчання з прогнозованим результатом успішного засвоєння студентами ЗВО теорії з подальшим наданням їй практичної спрямованості, вироблення у них потреби самореалізації, навичок постійного самопізнання, продуктивної науково-дослідної обізнаності в умовах інтенсивної інформатизації та динамічних змін сучасного національно-освітнього простору.

Закономірно, що напрацьована розвідка базується на узагальненій платформі вітчизняної школи дослідників педагогічної інноваційної діяльності вишів України. А також опирається на застосунок існуючого ресурсного накопичення власного науково-педагогічного досвіду, націленого на створення та корекцію інноваційних педагогічних технологій (ПТ), розроблення організаційно-дидактичної моделі здійснення лінгвістичної підготовки майбутніх учителів-філологів Спеціальності 014. Середня

освіта (Українська мова і література) факультету філології та журналістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Небезпідставно в колі нашого інтересу постала потреба з'ясування науково-теоретичного підґрунтя потенційних можливостей послугування інноваційно-методичним інструментарієм ефективних технологій навчання.

У межах цієї статті ми наслідуюмо *мету* – з'ясувати сутність інноваційних педагогічних технологій як засобу модернізації сучасного освітнього середовища вищої школи. Задля цього нашими *завданнями* постають наступні: – визначити закономірні передумови оновлення освітньої політики вітчизняних вишів в умовах євроінтеграції та глобальних викликів сьогодення; – висвітлити зміст технологічних процесів як педагогічної категорії, педагогічний сенс інновацій та процесу нововведень у технології і методи сучасного навчання, а також розкрити змістовне наповнення ключових понять зі сфери технологізації освіти; – обґрунтувати ефективне упровадження та ініціативне утвердження прогресивних педагогічних технологій у практико-орієнтовану підготовку здобувачів вищої освіти, встановити особливості цільового застосування методичних інновацій в інтерактивному середовищі ЗВО; – узагальнити основоположні теоретико-методичні засади формування удосконаленої системи перспективних педагогічних технологій та практичні важелі їх продуктивного використання за умови інтегрування з традиційними формами та методами організації роботи.

Своєрідність методичних інновацій в навчальному середовищі ЗВО виявляється із урахуванням оновлених освітніх компонентів, а саме: відображенні змісту, засобів, форм і методів, навчально-методичного забезпечення інноваційного простору, способів комунікації викладача і студента, взаємодії суб'єктів діяльності на партнерських засадах, діяльнісної позиції педагога (тьюторський стиль, педагог-модератор, координатор, фасилітатор, консультант-організатор і под.), які в цілому сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають самостійну здатність до творчості, особистісний та професійний потенціал здобувачів вищої освіти.

Підпорядкування власної професійної діяльності майбутнього фахівця глобальним процесам інтеграції, прогресивним тенденціям розвитку суспільства, соціальним запитам ринку праці та побудова ним у подальшому успішної кар'єри ставить до студента певні вимоги, частково оприявлені у методичних заувагах вітчизняної дослідниці С. В. Стеблюк. Педагогиня у ролі ключових, найбільш суттєвих якостей та в розрізі їх значущості продукування засобами інноваційних технологій навчання вбачає такі: «адаптування у мінливих життєвих ситуаціях, в умовах ринку; самостійно та критично мислити; бути здатним генерувати нові ідеї, творчо мислити; бути комунікабельним, інформаційно грамотним» і відповідно слідує висновку: «Засобом формування особистості при цьому стають освітні технології, продуктом діяльності – особистість випускника вищого навчального закладу, який має бути компетентним не лише в професійній галузі, але й мати активну життєву позицію, високий рівень громадянської свідомості, бути компетентним при вирішенні будь-яких завдань (задач), які ставить перед ним життя. У цьому процесі важливе значення надається інноваційним технологіям навчання» [9, с. 141].

На основі ґрунтовного аналізу науково-методичної літератури з проблем педагогічної інноватики (праці В. П. Безпалька, І. Д. Бега, С. С. Вітвицької,

І. М. Дичківської, І. М. Доброскок, В. В. Докучаєвої, Є. М. Ільїна, М. В. Кларина, Т. І. Коваль, О. І. Огієнко, О. М. Пехоти, Є. С. Полат, О. І. Пометун, П. Ю. Сауха, Г. К. Селевка, С. О. Сисоевої, А. В. Хуторського, І. С. Якиманської та ін.) простежується однаковість осмислення поняття *інновацій* (від латинського *innovātiō* – оновлення, зміна) в сенсі освітнього середовища. Наразі пристаємо до сумарних поглядів учених-теоретиків і практиків на сутність останніх, що співвідноситься із універсальними характеристиками та ознаками новизни, удосконалення, конструктивних змін, оновлення, прогресивних трансформацій, нововведень, нестандартності, оригінальності в плані дидактичних ідей, створення і поширення методів, способів, прийомів, засобів і форм забезпечення навчально-виховного процесу сучасності; а також досягнення досконалості, корисності, ефективності, максимальної організованості, системного програмування, планомірної прогнозованості, очікування й досягнення гарантованого результату проектування в освітній практиці через технологічний підхід до самого її розуміння. Наведені міркування налаштовують на передбачуваний висновок про потенційну зваженість системи функціонування інноваційної парадигми освіти в сполученні з раціональним використанням елементів класичної моделі навчання в її варіативних модифікаціях та радикальних перетвореннях, що є породженням всебічного прогресу, гуманізації та демократизації суспільства. У цьому разі слушно видається точка зору сучасної дослідниці інноваційних процесів в освіті О. І. Огієнко на педагогічний зміст інновацій, котрий «виявляється там, де суб'єкти інноваційної взаємодії, зустрічаючись з новизною, починають реорганізацію власного досвіду, розширюють ціннісну особистісну позицію, надаючи особистісний характер інноваціям. Актуалізуючи власні цінності, учасники інноваційної взаємодії встають в активну позицію до самого собі, що визначає їх особистісно-професійний розвиток» [3, с. 25].

Цілком закономірно в подальшій площині нашого дослідження основоположним виступає поняття *технології* (від грец. *τέχνη* – мистецтво, майстерність, уміння; *λόγος* – слово, розповідь, вчення), що міцно увійшло в науковий обіг і розуміється як асоційоване з майстерністю, мистецтвом, умінням, ремеслом та універсально інтерпретоване як «сукупність методів, що забезпечує гарантоване досягнення цілей певної діяльності» [6, с. 9]. В освітньо-педагогічному сенсі це поняття оприявлене в градаційній шкалі свого вираження: *освітні технології, педагогічні технології та інноваційні педагогічні технології, технології навчання* тощо.

У розрізі виваженого підходу до проблеми формування й розбудови понятійного апарату педагогічної інноватики як науки й практики апелюємо до думки учених-новаторів та збалансованого підходу стосовно змістовного наповнення ключових понять зі сфери технологізації освіти. Нам імponує наступна підпорядкованість взаємопов'язаних понять. Тож, *освітні технології* в науково-теоретичних джерелах (за С. С. Вітвіцькою, С. О. Сисоевою й переважною більшістю дослідників) потлумачуються виключно як загальна стратегія розвитку єдиного державного освітнього простору; *педагогічна технологія*, що, зі свого боку, «відбиває тактику реалізації освітніх технологій», позиціонує «як сфера знання, яка включає методи, засоби навчання і теорію їх використання для досягнення цілей освіти» [6, с. 11], «сукупність методів, методичних прийомів, форм організації навчальної діяльності, що ґрунтуються на теорії навчання і забезпечують плановані результати» [10, с. 6]. Еволюція

педагогічних технологій та різнобічність висвітлення аналізованого поняття в науковому обігу мотивують його вживання в троякому аспекті, з чим ми абсолютно погоджуємося та безапелятивно слідуємо. А саме: «науковому: педагогічні технології – частина педагогічної науки, вивчає і розробляє цілі, зміст і методи навчання та проектує педагогічні процеси; процесуально-описовому: опис (алгоритм) процесу, сукупність цілей, змісту, методів і засобів для досягнення запланованих результатів навчання; процесуально-дієвому: здійснення технологічного (педагогічного) процесу, функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних педагогічних засобів. Таким чином, на думку науковців, педагогічна технологія функціонує і як наука, що досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, і як система способів, принципів і засобів навчання, і як реальний процес навчання» [12, с. 9].

У контексті досліджуваного слід диференціювати *педагогічну технологію* і *технологію навчання (дидактичну технологію)*. Остання з яких, на глибоке переконання педагогів-одномудців, у вужчому сенсі трактується як така, що моделює траєкторію засвоєння системи знань відносно певного навчального предмета (курсу) чи його окремої складової (теми, питання) в межах обраної технології [6]; конструює конкретний шлях оволодіння навчальним матеріалом з метою максимальної оптимізації організації навчального процесу; а сутність її визначається у найбільш раціональних способах досягнення поставлених навчальних цілей [11]. До того ж раціональним вважаємо дотримуватися наступного розуміння *технології навчання*, за А. С. Попович, – «це законовідповідна педагогічна діяльність, що реалізує науково обґрунтований проект дидактичного процесу, і якій притаманний більш високий ступінь ефективності, надійності й гарантованості результату, ніж традиційним способам навчання» [7, с. 46]. Також сутність *інноваційної педагогічної технології* слідує розглядати через «цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів» [10, с. 113], а *інноваційну навчальну технологію* та сучасні методи викладання належить інтерпретувати як «загальнодидактичний процес, що полягає у використанні сукупності оригінальних способів і прийомів спільної діяльності суб'єктів освітнього процесу, спрямованих на досягнення мети навчання, розвитку особистості та креативно-фахового здобуття знань і компетенцій відповідно до завдань підготовки професіоналів нового часу» [1, с. 28–29].

Синхронно апелюємо до науково-теоретичних і методичних узагальнень про розробку та ефективне впровадження технологічних інновацій у практику ЗВО, особливості застосування інноваційного підходу в інтерактивному середовищі вишів України. Із погляду дослідників освітніх інновацій, останні «характеризуються цілеспрямованим процесом часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання, способів і стилю діяльності» і, на переконливу думку вчених-методистів, викладачів-практиків, застосування новацій «має полягати в сучасному моделюванні, організації нестандартних лекційно-практичних, семінарських занять; індивідуалізації засобів навчання; кабінетного, групового і додаткового навчання; факультативного, за вибором студентів, поглиблення знань; проблемно-орієнтованого навчання; науково-експериментального при вивченні нового матеріалу; розробці нової системи контролю оцінки знань; застосуванні комп'ютерних, мультимедійних

технологій; навчально-методичної продукції нового покоління» [1, с. 28].

Ретельний аналіз наукової літератури з досліджуваної проблематики дозволяє стверджувати, що з-поміж освітньо-педагогічних інновацій, які спрямовані на розвиток пізнавальної активності та особистісних якостей студентів, виділяють різні технології навчання, передусім – це «проблемна технологія, ігрові, технології колективної та групової діяльності» [9, с. 141]; сучасними навчальними технологіями в системі вищої освіти вважають також «особистісно-орієнтовані, інтеграційні, колективної дії, інформаційні, дистанційні, творчо-креативні, модульно-розвивальні тощо. Вони мають стати основою для ефективної дидактико-методичної, психологічної, комунікативної взаємодії студента і викладача та прояву компетентних навичок. У цій технології особистість, тобто здобувач вищої освіти, – головний суб'єкт, мета, а не засіб досягнення поставленої мети» [1, с. 28]; провідними інноваційними технологіями в практиці вищої школи виступають «технологія кредитно-модульного, проблемного, контекстного, проектного, тренінгового навчання, ігрового підходу та інформаційно-комунікативна технологія» [5, с. 171], до передових педагогічних технологій також уналежнюють «комп'ютерні, телекомунікаційні, мультимедійні, дистанційні, ігрові, проектні технології» [10, с. 113] тощо.

Відповідно до сфери нашого наукового зацікавлення особливу увагу привертають перспективи використання педагогічних технологій, що зумовлюють оновлення традиційного освітнього середовища у ЗВО під час засвоєння дисциплін лінгвостилістичного циклу (зокрема «Стилістики української мови», «Функціональної стилістики», «Стилістичного практикуму», «Стилістичного редагування», «Культури мовлення», «Лінгвістичного аналізу художнього тексту»). Широку палітру інноваційних технологій на зрізі сфер упровадження сучасними українськими лінгводидактами вищої школи презентує монографічне дослідження теоретично й методично обґрунтованих засад технологічного забезпечення процесу навчання стилістики А. С. Попович [8]. Співмірно із судженнями автора цілком прийнятними для ефективного використання в опануванні стилістикою майбутніми вчителями української мови і літератури визнаємо «інтерактивні (кооперативне й колективно-групове навчання, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань), інформаційно-комунікаційні, медійноосвітні, проблемно-дослідницькі технології навчання, технології проектного навчання, технології модульного навчання й інші» [8, с. 312].

Специфіку реалізації навчального процесу у вищій школі із застосуванням інноваційних технологій, набутий інноваційно-педагогічний досвід викладання лінгвістичних дисциплін продуктивно засвідчують сучасні наробки вчених-практиків. Примітно, що технологічні інновації крізь призму дидактичних функцій у системі вищої освіти фрагментарно демонструються у світлі впровадження прогресивних технологій навчання задля формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів-філологів (Т. В. Симоненко); ефективного використання інтерактивних технологій вивчення української мови студентами вишів (Л. Г. Сугейко), доцільного введення активних методів навчання студентів-гуманітаріїв, зокрема моделювання на заняттях з «Основ культури мовлення» комунікативних ситуацій, виконання творчих вправ і завдань (Я. В. Білоусова); раціонального запровадження технологічної стратегії проектного, інформаційно-комунікаційного навчання української мови за професійним спрямуванням (О. О. Тележкіна, С. В. Шийка); сучасних технологій інформаційно-

дослідницьких і творчих проектів з української мови у процесі навчання майбутніх учителів-нефілологів (К. Я. Климова) тощо.

Звичайно, пропонувані навчально-методичні напрацювання, що торкаються модернізації мовної освіти студентів вишу із ефективним залученням окремих інноваційних технологічних підходів, мають неабияку змістовну значимість, однак не вичерпують усієї повноти порушеної проблеми й потребують подальших ініціативних лінгводидактичних студій та систематизації таких практико-орієнтованих новацій.

Розуміння суті ППТ, їх якісної своєрідності та призначення дозволяє дійти переконливого висновку про глибокі можливості та незаперечні переваги їх застосування у професійній діяльності педагога-практика, що полягають у наступному. Це – особистісно орієнтована траєкторія розвитку на шляху здобуття освітнього рівня кожного студента, самоосвітня діяльність, розвиток креативно-творчої компоненти мислення, особистих здібностей здобувачів вищої освіти в комфортних умовах на засадах партнерства, діалогічної взаємодії; формування досвіду інтерактивної діяльності; прогнозоване й гарантоване ціледосягнення в навчанні, що, безперечно, стимулюватиме готовність науково-педагогічних працівників до освітніх новацій, сприятиме планомірності розроблення ними організаційно-методичного інструментарію проведення різних типів занять із застосуванням сучасних педагогічних технологій з метою формування власної технологічної культури високого рівня.

В інноваційній освітній парадигмі здійснення мовної підготовки у вищій школі прогресивними, насамперед, вбачаємо такі різновиди технологій: як особистісно орієнтованого навчання, проблемного; інтерактивні технології (кооперативне й колективно-групове навчання, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань), інформаційно-комунікаційні, медійноосвітні; а також дослідницькі, проектні технології, технології ігрового підходу (ігрового проектування), тренінгового навчання, модульні, творчо-креативні, дистанційні, контекстного, комбінованого типу тощо.

Перспективною в межах обраної тематики є розробка практичної моделі організації інноваційних підходів до вивчення лінгвостилістичних дисциплін у вищій школі зосібна, детального висвітлення науково обґрунтованих аспектів продуктивного використання окремих прогресивних педагогічних технологій у площині формування комунікативних, творчих і професійних компетенцій майбутніх учителів-філологів як конкурентоздатних фахівців інноваційного типу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1(4). С. 27–33.
2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Саух. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 444 с.
3. Інноваційні педагогічні технології : посібник / за ред. О. І. Огієнко та ін. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. 314 с.
4. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: монографія / І. І. Доброскок та ін.; Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. Переяслав-Хмельницький: С. В. Карпук, 2008. 284 с.
5. Костюченко Л. В. Використання інноваційних педагогічних технологій у практиці роботи вищої школи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка. 2012. № 22. Ч. 3. С. 170–175.

6. Романова Г. М., Артюшина М. В., Слатвінська О. А. Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників : довідник. Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. 87 с.
7. Попович А. С. Лінгводидактика вищої школи: уваги до вивчення стилістики української мови: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський НУ імені Івана Огієнка, 2022. 160 с.
8. Попович А. С. Методика навчання стилістики майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти: монографія. Кам'янець-Подільський: Сисин Я. І., 2018. 376 с.
9. Стеблюк С. В. Інноваційні технології навчання у вищій школі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2011. Вип. 20. С. 141–142.
10. Стрілець С. І. Інноваційні педагогічні технології у вищій школі: навч.-метод. посіб. Чернівці: Чернігівський нац. пед. ун-т імені Т. Г. Шевченка, 2012. 200 с.
11. Сучасні технології в освіті: наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; упоряд.: Т. В. Філімонова та ін. Київ, 2015. Ч. 1: Сучасні технології навчання. Вип. 2. 377 с.
12. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: кол. моногр. / С. Ю. Ніколаєва та ін.; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2015. 444 с.
13. Шевченко В. М. Сучасні методи та технології навчання у вищій школі України. *European Humanities Studies / Europejskie Studia Humanistyczne / Східноєвропейський інститут психології.* 2016. С. 389–399. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713171/1/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%9C.389-399.pdf> (дата звернення: 15.05.2023).

REFERENCES

1. Bystrova, Yu. V. (2015). Innovatsiini metody navchannia u vyshchii shkoli Ukrainy [Innovative teaching methods in higher schools of Ukraine]. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo – Law and innovative society, 1(4), 27–33* [in Ukrainian].
2. Saukh, Yu. P. (2011). *Innovatsii u vyshchii osviti: problemy, dosvid, perspektyvy [Innovations in higher education: problems, experience, prospects]*. Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
3. Ohienko, O. I., Kaliuzhna, T. H. & Krasyl'nyk, Yu. S. (2015). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii [Innovative pedagogical technologies]*. O. I. Ohienko (Ed.). Kyiv: Instytut pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
4. Dobroskok, I. I., Kotsur, V. P. & Nikitchyna, S. O. (2008). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii: teoriia ta praktyka vykorystannia u vyshchii shkoli. [Innovative pedagogical technologies: theory and practice of use in higher schools]*. Pereiaslav-Khmelnyskyi: S. V. Karpuk [in Ukrainian].
5. Kostiuhenko, L. V. (2012). *Vykorystannia innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnolohii u praktytsi roboty vyshchoi shkoly [The use of innovative pedagogical technologies in the practice of higher education]*. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Pedahohichni nauky – Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Series: Pedagogical sciences, 22, 3, 170–175* [in Ukrainian].
6. Romanova, H. M., Artiushyna, M. V. & Slatvinska, O. A. (2015). *Pedahohichni tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi kvalifikovanykh robitnykiv [Pedagogical technologies in professional training of qualified workers]*. Kyiv: Instytut profesiino-tekhnicnoi osvity NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
7. Popovych, A. S. (2022). *Linhvodydaktyka vyshchoi shkoly: uvahy do vyvchennia stylistyky ukrainskoi movy [Language didactics of the higher school: attention to the Ukrainian stylistics of the Ukrainian language]*. Kam'ianets-Podilskyi: Kam'ianets-Podilskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohienka [in Ukrainian].
8. Popovych, A. S. (2018). *Metodyka navchannia stylistyky maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury v zakladakh vyshchoi osvity [Methods of teaching stylistics to future teachers of the Ukrainian language and literature in institutions of higher education]*. Kam'ianets-Podilskyi: Sysyn Ya. I. [in Ukrainian].
9. Stebliuk, S. V. (2011). *Innovatsiini tekhnolohii navchannia u vyshchii shkoli [Innovative learning technologies in higher schools]*. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Pedagogy. Social work, 20, 141–142* [in Ukrainian].
10. Strilets, S. I. (2012). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii u vyshchii shkoli. [Innovative pedagogical technologies in higher schools]*. Chernihiv: Chernihivskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni T. H. Shevchenka [in Ukrainian].

11. Filimonova, S. V. Tarnavska, I. O. & Oryshchenko, I. O. (Comps.). (2015). *Suchasni tekhnolohii v osviti. [Modern technologies in education]*. (P. 1: Suchasni tekhnolohii navchannia. Issue 2). Kyiv: DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho [in Ukrainian].
12. Nikolaieva, S. Yu., Boretska, H. Ye., Maiier, N. V., Ustyenko, O. M. & Chernysh, V. V. (2015). *Suchasni tekhnolohii navchannia inozemnykh mov i kultur u zahalnoosvitnikh i vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Modern technologies of teaching foreign languages and cultures in international educational and higher educational institutions]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
13. Shevchenko, V. M. (2016). Suchasni metody ta tekhnolohii navchannia u vyshchii shkoli Ukrainy [Modern methods and technologies of education in higher schools of Ukraine]. *European Humanities Studiesn / Europejskie Studia Humanistyczne*, 389–399. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713171/1/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%9C.389-399.pdf> [in Ukrainian].